

บทคัดย่อ

T 148498

ภาคินพนธ์ : ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนิน โครงการฟื้นฟูอาชีพเกษตรกร
ภายหลังการพักชำระหนี้ : ศึกษากรณีอำเภอระแงะ จังหวัดนราธิวาส
โดย : นายวิศิษฐ์ โสภณวิริยานนท์
ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)
ปีการศึกษา : 2545

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับความสำเร็จในการดำเนิน โครงการฟื้นฟูอาชีพเกษตรกรหลังการพักชำระหนี้ 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนิน โครงการฟื้นฟูอาชีพเกษตรกรหลังการพักชำระหนี้ และ 3) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการ ปฏิบัติงานตามโครงการฟื้นฟูอาชีพเกษตรกรหลังการพักชำระหนี้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เป็นเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการในเขตพื้นที่อำเภอระแงะ ที่ได้รับปัจจัยการผลิตจากส่วนราชการ แล้วในปี พ.ศ. 2544 - 2545 จังหวัดนราธิวาส จำนวน 74 ราย รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS FOR WINDOW สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ t-test และ F-test คามลักษณะของตัวแปร ดังต่อไปนี้

1. เกษตรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุ 46 ปีขึ้นไป สมาชิกครอบครัว 4-6 คน จบการศึกษาระดับประถมศึกษาเกือบทั้งหมด สถานภาพทางสังคมเป็นประชาชน มีจำนวน แรงงาน 1-2 คน เมื่อทำการผลิต 1-3 ไร่ และมีหนี้สินเงินกู้ ธ.ก.ส. 25,001 บาทขึ้นไป

2. ปัจจัยแวดล้อมภายนอก ประกอบด้วย เกษตรกรได้รับการฝึกอบรม 1-2 ครั้ง มีความรู้ ความเข้าใจ และตอบสนองความต้องการในระดับปานกลาง สามารถนำความรู้ที่ได้รับมาปรับปรุง การเกษตรในระดับปานกลาง เกษตรกรเข้าร่วมโครงการด้านปุ๋ยสัตว์ และได้รับการสนับสนุนปัจจัย การผลิตจากหน่วยงานในระดับน้อย แต่มีความพึงพอใจในการสนับสนุนและให้บริการใน ระดับมาก เพราะเกษตรกรเกินกว่าครึ่งหนึ่ง ได้รับการบริการด้านการฝึกอบรมและถ่ายทอด เทคโนโลยีเกินกว่า 2 ครั้ง

3. ระดับความสำเร็จในการดำเนินโครงการฟื้นฟูอาชีพเกษตรกรหลังการชำระหนี้ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับความสำเร็จจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ความสำเร็จระดับมาก 1 เรื่อง คือ มีทรัพย์สินเพื่อเปรียบเทียบกับหนี้สินมีความสำเร็จระดับค่อนข้างมาก 2 เรื่อง คือ 1) การมีเงินออม 2) การชำระหนี้ ธ.ก.ส. เมื่อสิ้นสุดโครงการ มีความสำเร็จระดับ ปานกลาง 1 เรื่อง คือ มีรายได้ตามแผนฟื้นฟู และมีระดับความสำเร็จค่อนข้างน้อย 2 เรื่อง คือ 1) กระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพและพัฒนาอาชีพ และ 2) ค่าใช้จ่ายในครัวเรือนเปรียบเทียบกับก่อนเข้าโครงการ

4. ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินโครงการฟื้นฟูอาชีพเกษตรกรหลังการพักชำระหนี้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ได้แก่ อายุ จำนวนครั้งของการอบรม และการได้รับการสนับสนุน และการให้บริการจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ปัญหาอุปสรรค

การดำเนินโครงการฟื้นฟูอาชีพเกษตรกรหลังการพักชำระหนี้ มีปัญหาอุปสรรคสรุปได้ ดังนี้

1. จำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ เมื่อเทียบกับจำนวนเกษตรกรที่พักชำระหนี้ในพื้นที่ อำเภอรณางะ จังหวัดนราธิวาส ทำให้มีข้อจำกัดในการขยายผลการดำเนินงานของโครงการ
2. ราคาผลผลิตตกต่ำ อาจทำให้การฟื้นฟูอาชีพไม่สามารถทำได้ตามแผน
3. ปัจจัยการผลิตทางการเกษตรมีราคาสูง และจำนวนเงินที่สนับสนุนจากส่วนราชการ ไม่เพียงพอ และมีขั้นตอนการเบิกจ่ายล่าช้า
4. ค่าใช้จ่ายในครัวเรือนสูง บางส่วนนำเงินไปใช้จ่ายฟุ่มเฟือย เพราะไม่ต้องชำระหนี้
5. เกษตรกรบางส่วนไม่เข้าใจรายละเอียดและวัตถุประสงค์ของโครงการ

ข้อเสนอแนะ

1. รัฐควรขยายโอกาสให้เกษตรกรที่ยังไม่เข้าร่วมโครงการ ได้รับสิทธิในการฟื้นฟูอาชีพ เช่นกัน
2. รัฐบาลควรประกันราคาสินค้าทางการเกษตร
3. ควรสำรวจปัญหาและความต้องการของเกษตรกร เพื่อให้ความช่วยเหลือตรงตามความต้องการของเกษตรกรแต่ละพื้นที่
4. หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรเชื่อมโยงเกษตรกรในโครงการอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง
5. มีการประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการมีความรู้ความเข้าใจในสิทธิและประโยชน์ที่พึงได้รับ
6. รัฐควรสนับสนุนให้เกษตรกรในโครงการมีการแปรรูปผลผลิตผลการเกษตรเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มในรูปแบบของวิสาหกิจชุมชน หรืออุตสาหกรรมในครัวเรือน โดยใช้ทรัพยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่น
7. หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริม แนะนำ ให้เกษตรกรในโครงการมีความสามารถในการบริหารจัดการ และสามารถจัดทำบัญชีฟาร์มได้อย่างถูกต้อง
8. ควรมีการประเมินคุณภาพชีวิต และความเป็นอยู่ของเกษตรกร เพื่อประเมินความเข้มแข็งของเกษตรกรในการพึ่งพาตนเองได้หลังสิ้นสุดโครงการ

ABSTRACT

TE 148498

Title of Research Paper : Factors Affecting the Effectiveness of Project on Revitalization of occupation After Agricultural Debt Expansion : A Case of Range District, of Narathiwat Province

Author : Mr. Wisit Sophonviryanon

Degree : Master of Arts (Social Development)

Year : 2002

This study had the following objectives:

1) to study level of the effectiveness of project on revitalization of occupation after agricultural debt expansion 2) to study factors affecting the effectiveness of project on revitalization of occupation after agricultural debt expansion 3) to study problems and barriers in the implementation of project on revitalization of occupation of occupation after agricultural debt expansion

Samples of the study were 74 farmers who participated in the project on revitalization of occupation after agricultural dept expansion in Range District and received factors of production from government agencies in F.E. 2544-2545. Data was collected by using questionnaires and was analyzed by software program "SPSS for WINDOW". Statistics used for data analyzes were descriptive statistics (frequency, percentage, mean and standard deviation) and inferential statistics (t-test and F-test) in accordance with type of variables.

The study found that:

1. Farmers mostly were male , more than 46 years of age, having 4-6 family members, having primary education, being regular citizen, having 1-2 labour forces, External factors were that farmers participated in 1-2 training courses.

2. They had knowledge, understanding and responsiveness to their need at

TE148498

medium level, and been able to apply knowledge to agriculture at medium level as well. Those who participated in livestock project had support on factors of production from agencies at low level but had satisfaction on support and service delivery at high level, because over half of them reviewed services on training and technology transferring more than 2 times.

3. The effectiveness of project on revitalization of occupation after agricultural debt expansion was at medium level descending from high level in having assets comparing with debts, rather high level in having saving money and returning of debt/payment after the end of project, medium level in having income in accordance with plan, to rather low level in the increasing of efficiency and occupation development and amount of expenditures comparing to before participating in the project.

4. Factors affecting the effectiveness of revitalization of occupation after project on agricultural debt expansion at 0.5 level of significance were age, a number of being trained and having support and services from government officials.

Problems and barriers

1. A number of farmers participation of in revitalization of occupation project was much less than those in agricultural debt extension project.

2. Decreasing of product prices might obstruct the achievement of revitalization of occupation.

3. Price of factors of production was high and amount of financial support from government agencies was not adequate with delayed payment procedures.

4. Household expenditures were high and some household spent for luxurious items due to debt expansion.

5. Some farmers did not understand details and the project objectives.

Recommendations:

1. Government should extend opportunities in revitalization of occupation to those farmers who had not been participating in debt expansion project.

2. Government should have agricultural product price assurance program.

3. There should be survey on problems and needs of farmers which would

lead to right assistance to farmers' needs in each area.

TE 148498

4. Relevant government agencies should visit project participants on a regular basis continually.

5. Information on rights and benefits from the project should be provided.

6. Government should support agricultural product transforming in order to create value-added product in form of community enterprise or household industry by utilizing local resources and wisdom.

7. Relevant government agencies should promote, and suggest farmers in management capacity and farm accounting.

8. There should be evaluation on quality of life and living of farmers to assess the strength of farmers after the end of project.